

*De Latinae Linguae dignitate et
quanti etiam a Principibus et summis
in Republ. veris habeatur.*

II C
102

DECANVS
ORDINIS PHILOSOPHICI
IN
ACADEMIA VVITTEBERGENSI
GEORG. GVILIELMVS
KIRCHMAIERVS
POTENTISSIMI SARMATARVM REGIS
ET SAXON. PRINCIPIS EL. CONSILIARIVS
GRAEC. LITERARVM PROF. PVBL
HOC TEMPORE
IMPERIALI AVCTORITATE CONSTITVTVS
COMES PALATINVS
PHILOSOPHIAE ATQ. ARTIS POETICAE
CANDIDATIS

SALVTEM DICIT
EOSQ. AD SOLENNIA DIE XXX APRIL
ANNO INSTAVRATAE SALVTIS CIO IO CC XL
RITE CELEBRANDA
INVITAT

Gaudete nostro, gaudete uestro, gaudete etiam publico, nomine. ad huc bonor studiis durat. Liceat uos, Candidati sapientiae, et ingenuarum artium, clarissimi, iisdem fere adhortari uerbis, ac commonefacere, quibus, *libro quarto epistolarum*, adhortatus est Valerianum Paullinum suum Plinius, alter seculi argentei Cicero, incredibili tanquam gaudio triumphans, quod, tam insolito plane tum audientium concursu, plausuque, dixerat in foro, ut, prae multitudine, non, nisi per iudices, et a tribunali, patuerit ipsi locus adeundi. Ego uero, et uobis, et cunctis, literarum diligentibus, laetitiae nunc materiam inde praebuerim, infinitis partibus ampliores, quod augustissimi, simul et Latine doctissimi, Imperatoris, Caroli VI, filia Augusta, Maria Theresia, Francisco III, magno Hetruriae Duci, nupta nuper, Latinis uerbis, haud incomitis, fausta precanti solenniter, Academiae Vindobonensis Prorectori, Oppenrittero, de solio splendidiore, publice fuit nunciata sic respondisse, *gratum nobis accidit, quod alma Vniuersitas se nostri memorem hodie sistat. Si clementissimus Deus nobis benedixerit, non tantum bonae patriae, sed etiam Vniuersitati, addictae erimus, eique gratiam, et beneuolentiam nostram, approbabitur.* De Musis, humanitatis omnis, et doctrinae, alumnis, iisdemque Ioue natis, mira narrant prisca poetarum monumenta, quae tamen commentitiae sunt fabulae de diis, deabusue, ex superstitionum hominum certius, quam Minerua ex ficti Iouis, cerebro procreata. Verum Iouem, praepotentem literarum statorem, uerum Apollinem, praesidem studiorum, usurpaueris appellauerisque Carolum VI, ac filias eius Musas ueras, tantum, inter mortales sui sexus, fastigium promeritas, atque, in diuarum, quas iure ita uocaueris, numero, omnium eminentissimas. Sermonis Latini deliciis adeo sunt captae, ut ambae augustissimos Parentes, ex thermis Carolinis, A. MDCCXXXII, per Lincium, reduces, confirmatam, saluberrimo ipsarum usu, ualeitudinem, oratiunculis Romanis, gratulabundae, exciperent, dignissimae auo, Leopoldo, nepotes, qui, auctore Carolo Patino, tam promptus et exercitatus fuit ad dicendum Latine, et id tam ornate, ut moueret admirationem. Pudeat ergo homines seculi nostri, quibus Latinae studium linguae tantum fordet, ut leue, ac summorum personis principum prorsus iudicent indignum, idque ad perpetuos ferme scholarum carceres, nescio quo stultissimae opinionis errore, damnent, malintque ipsi barbare, et obscure, mentis suae explicare sensa, quam pulcre, proprie, et aperte. Nec ad hoc satis sit, uti de stylo opinatur uulgus, uel ex uocibus, tum singulis, tum coniunctis, quas *Φεδωσις* Graeci dicunt, ex uocabulorum commentariis, compilatis, inuita, quod aiunt, Minerua, id est, repugnante ingenio, fabricare dictionem, et construere, sed altius, ex intimis oratoriae artis, et eruditae Grammatices, recessibus, arcessendum elocutionis artificium, adiumentumque, paucissimis omnino perspectum. Doctos nouimus homines, qui elaboraturi quid, Latio ueteri dignum, omnes orationis perfectae numeros aucupari sibi uidentur, omnes carpere flosculos, si Nizolios, Stephanos, Fabros, alios, thesaurorum inuentores, haud secus, atque Apollinis oraculum, consulant, ac formulas inde dicendi corradant, et coagmentent, non naturali tamen linguae elegantia, munditia, perspicuitate, quae, maxima uirtus, et artificibus saepe deest, sibi iunctas, ac minus, ueluti calx sine arena, cohaerentes. Non enim consequitur, ut, qui Latine scribunt,

bunt, scribant Romano loquendi more, seu, forma dicendi, succo quasi, et sanguine, dictionis Romanae, seculi aurei, argenteiue optimi, perlita, instar mellis, ab apibus, ex multis, et uariis, floribus, confecti. Quamobrem, in uita Attici, apud Nepotem, natiuus lepor ab ascito probe internofcitur, et ipse Atticus laudatur sic Graece locutus, ut Athenis natus uideretur, naturamque, in Graecis, non minus fauricem habuisse censendus, quam poeta, qui, uulgari prouerbio, fieri non potest. Satis autem causae est, cur linguae huic eruditorum, a regibus, principibus, et aliis uiris illustribus, nostra memoria, habitum honorem tanto intentionibus oculis acerrime contemplerur, eique gratulemur, quanto turpius, pro dolor, tempestate hac, barbariae fere plena, deridetur illa, illuditur, et, uel in scholis quibusdam, monstri instar, ac prodigij, formidatur. At uero, omisso uulgo, male sano, gaudendi materiam in nostrorum heroibus temporum, ac terrarum dominis, quaeramus, licet, qui Latine disferendi consuetudinem, haud plebeiam, perinde, ac delicias suas, et amores, data quauis occasione, testificantes, inertissimis hominibus suam exprobrant inscitiam, pigritiamque. Romae nuper, Mensē Maio, exiit in uulgus, et hinc longe lateque emanauit rumor, praesentem ibi tum Saxonum Iuuentutis Principem Regium, natu maiorem, Fridericum Christianum, annorum septendecim, cum sex honoratoribus diuersarum nationum, iisdemque doctissimis, qui, uenerandi causa, apparuerant, diuersis, cuiusque domesticis, et uernaculis, sex linguis, Latii cumprimis antiqui propria, attonitis audientibus, esse fermocinatum, ut ipsi ideo πολυγλώττου nomen, Friderico olim II, Imperatori, impositum, uix denegares. De Principe, Lichtensteinio, oratore, apud Gallos, Caesareo, duobus ante annis, nunciatum, Lutetiae Parisiorum, eundem primo, eoque magnificentissimo, ad Regem, Ludouicum XV, aditu, Latialis genere allocutionis usum, consimile, ab hoc ipso, tulisse responsum. Sic nostrae, insigni maxime exemplo, contigit aetati, ut, extra Europae fines egressa, Latina lingua, in Chinesium usque penetraret regnum, dignaque, si famae Petropolitanae credendum, sex abhinc annis, ad nos peruenienti, iudicaretur ab Imperatore, quae, in gymnasio, a semet condito, Peckkingensi, doceretur publice. Inde non mirum accidit, si orator Chinesis primarius, ad Russorum Imperatricem, A. MDCCXXXII, Petropolin missus, cum scientiarum doctoribus, fertur inibi Latine instituisse sermones. Hoc doctrinarum instrumento, ad communicanda, cum uniuerso, quaequa patet, literato orbe, ingeniorum monumenta, frequentandaque, tacita quadam innumerabilium prope cultiorum gentium pactione, literarum commercia, necessario, usi sunt summi uiri, qui, proximis superioribus annis, Vindobonae, ad Danubium, equestri ingeniorum uelitationi theatrum aperuerunt prorsus memorabile. Factum enim, testibus tabulis rerum nouarum publicis, ut, auspiciis Caesaris, Franciscus Guil. nobilis Stockhamerus, augustissimi Caroli VI a consilijs aulae, collegij redituum, itemque, ab Italorum uoce, *banco*, appellati, in loco, ordinum Austriae inferioris conuentibus celebri, eoque duplici buccinarum, et tympanorum, choro personante, ritu gloriae pleno, sine moderate, cum sex aduersariis, munerum pariter, atque eruditionis, splendore, haud disparibus, tres ultra horas, feliciter congregederetur. Victor, uictoriae in signum, a delegato Caesaris, Aloysio Thoma, s. r. i. Comite Harbachio, aureo torque, cum appensa sanctissimi Musagetae imagine, indul-

FKT c 102 X 300 55 94

dulgentissima benignitate, donatus, effatum illud Plinianum, *ad huc studiis durare honorem*, exemplo bene cupientis magni dei terrestres, Imperatoris dico, suum cuique decus, editis strenue ingenii speciminibus partum, rependentis, confirmat. Nec, hic reticeri, fas sit, nostra in Musarum sede, emendatissimarum artium, et sapientiae, officina, seuerissimis interdictum mandatis, ex docentium scholis, ne, prauo aliorum more extoriturum, Latinae exercitationes exularent, quae, a communi quondam Germaniae praeceptore, Philippo, cum sacris, instauratae, atque, ad haec usque tempora, per manus traditae, VVittebergam illustrent, et incorruptae etiamnum elegantiae Romanae uestigia tuentur. Altissimos diuinae mentis recessus si scrutari paullulum liceat, pie miremur, Numen, exquisitae elocutionis amans, quemadmodum Mosi Aaronem, ad eripiendum populum Hebraeum ex Aegyptiorum seruitute, eodem modo Luthero Melanchthonem, ad Christi orbem, ex superstitionum tenebris, in lucem, uindicandum, dedisse adiutorem, ut alteri, deo suo, sic enim dicitur a Spiritu S. ille seruiret peritia dicendi, alteri hic excellenti prorsus Graecae pariter, ac Latine, scribendi facultate, qui, passim, *in epistolis*, doctor suus *Graecissimus*, et *Graecanissimus*, a Martino laudatur. Latini nominatim styli, si proprietatem, et perspicuitatem, cum munditia coniunctam, spectes, nulli assequendi ingenio, dote instructus caelo, Philippus, in monumentis illis, commentariisque, emendatae religionis conscribendis, iisdemque deinde Augustae Vindelicum exhibitis, et defensis porro, immortalem nauauit operam Islebiensi, et spirantis Latii imaginem posteritati omni ante oculos proposuit. Quamdiu igitur scripta haec Melanchthonis puriora, quibus formula Augustanae Confessionis, et Apologia, continetur, uersabuntur in manibus, et uiua uelut auctoris uoce aures circumsonabunt, tamdiu studiis politionibus, furente licet barbaria, durabit honos, nec Latinae pretium linguae, praemiumue, hac in Academia, amborum monitis heroum illorum adhuc intonantibus, penitus negligetur. Et hoc ipsum est, quod reuera uobis, Candidati reuerendi iuxta, ac perquam colendi, sumus demonstraturi, cum, me Ordinis Philosophorum, hoc tempore, Praefide, auctoritate Caesarea aequae, ac Regio Electorali, debiti sapientiae, doctrinisque, et, in his, poeticae, honores summi, festis sane ceremoniis, pridie Kalendas Maias, in Romanis, nostris uero fastis, die xxx April. anni proxime sequentis MDCCXL, erunt capeffendi. Fauente itaque, tum Caesare, ut exemplum supra, in illustri positum documento, nos docet, tum Rege, est, quod, et nostro, et uestro, et publico, nomine, gaudeatis, philosophiae nempe, laudandarum artium, iudicio Ciceronis, procreatrici, et quasi parenti, praestantissimum nondum deesse decus, id est, doctoris titulum, insignia, et priuilegia, more maiorum, impertiendum illis, qui, a uulgo eruditorum, interuallo haud exiguo, seiunctos, in gradu altiori, se, cupiunt, collocari, adeoque sacris Ordinis nostri inaugurari. Quod, ut felix, faustumque, sit institutum, ita profitebimini, apud me, nomina uestra, ex ueteri piae renunciationis, uotorumque, ritu, et Numinis, et reipublicae, utilitatibus consecranda, quos, haece tabulis, quanta quidem fieri potest humanitate, inuito.

P. P. DOMINICA I. ADVENTVS

A. R. S. MDCCXXXIX

VVITTEBERGAE
 FORMIS EPHRAIM GOTTLOB EICHSFELDI
 ACADEMIAE TYPOGRAPHI

nc

*In Latina lingua dignitate et
quanti etiam a Principibus et summis
in Republ. vris habeatur.*

ad 1
II C
102

D E C A N V S
ORDINIS PHILOSOPHICI
IN
ACADEMIA VVITTEBERGENSI
GEORG. GVILIELMVS
ARCHMAIERS
SSIMI SARMATARVM REGIS
ON. PRINCIPIS EL. CONSILIARIVS
EC. LITERARVM PROF. PYBL
HOC TEMPORE
LI AVCTORITATE CONSTITVTVS
COMES PALATINVS
PHIAE ATQ. ARTIS POETICAE
CANDIDATIS

SALVTEM DICIT
Q. AD SOLENNIA DIE XXX APRIL
INSTAVRATAE SALVTIS CIO IO CC XL
RITE CELEBRANDA
INVITAT

